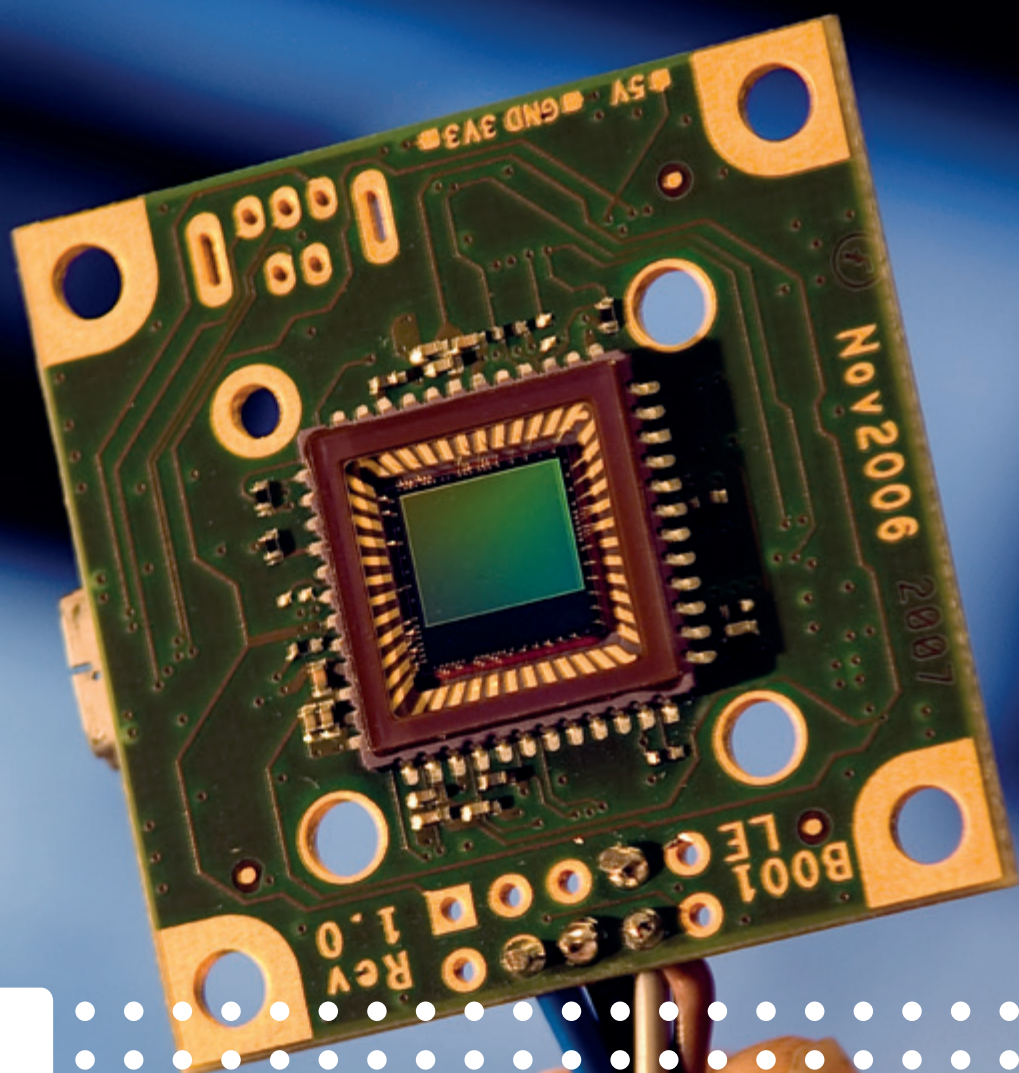


Samenvatting

Operationeel Programma EFRO Noord-Nederland 2014-2020

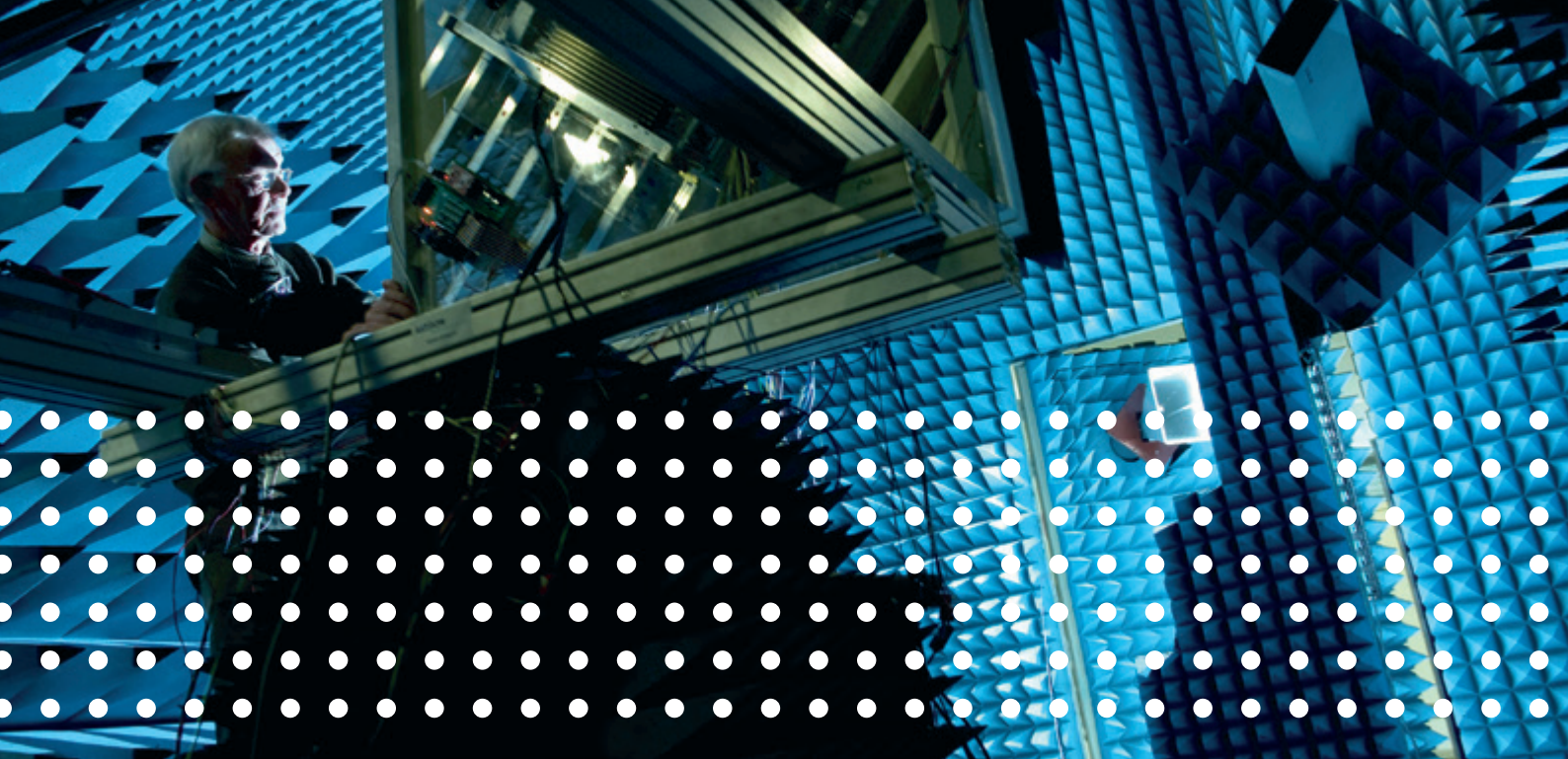
Inzet op innovatie en een koolstofarme economie



SNN

SAMENWERKINGSVERBAND
NOORD-NEDERLAND





In het Europa van 2020 wil Noord-Nederland zich ontwikkelen en profileren als een regio die bekend staat om de vernieuwende wijze waarop maatschappelijk en economisch voordeel wordt gehaald uit innovatie. Dat is waar het Operationeel Programma EFRO Noord-Nederland (vanaf hier OP EFRO) op inzet. Het programma stelt de komende jaren 103,5 miljoen euro beschikbaar uit het Europese Fonds voor Regionale Ontwikkeling; dit is exclusief cofinanciering door rijk en regio. Hieronder een samenvatting van het programma: de twee thema's en vier doelen die voor Noord-Nederland van belang zijn.

Strategie voor slimme innovatie

De afgelopen jaren heeft Noord-Nederland hard gewerkt aan structurele versterking van de economie, met name via de vijf speerclusters: healthy ageing, watertechnologie, agrifood, sensortechnologie en energie. Daar wordt de komende jaren op voortgebouwd. Met het oog hierop is een Research and Innovation Strategy for Smart Specialisation ontwikkeld; kortweg RIS3 genoemd. Deze strategie richt zich op vier uitdagingen: gezondheid en welzijn, voedselzekerheid, duurzame energie en een schone, veilige watervoorziening. Deze uitdagingen bieden kansen voor heel Noord-Nederland. De regio wil zich ontwikkelen tot living lab region: een regio waarin innovaties worden omgezet in concrete oplossingen voor de vier genoemde uitdagingen.

Het OP EFRO is één van de (EU-)programma's die uitvoering geven aan RIS3 en de bijbehorende Noordelijke Innovatieagenda 2014 - 2020, daarnaast worden andere fondsen en programma's ingezet. Het OP EFRO richt zich op het stimuleren van innovaties in het midden- en kleinbedrijf (MKB); dat is 99 procent van de bedrijven in Noord-Nederland. MKB-bedrijven kunnen aan de hand van de zogeheten innovatiepiramide (figuur 1) worden ingedeeld in vijf categorieën: koplopers, ontwikkelaars, toepassers, volgers en overig MKB. In Noord-Nederland is het aandeel volgers relatief groot, de groep toepassers, ontwikkelaars en koplopers is kleiner dan landelijk. Veel MKB-bedrijven hebben voldoende ideeën en staan open voor innovaties. Het ontbreekt hen doorgaans echter aan tijd, financiële middelen, kennis of mankracht om de innovaties daadwerkelijk te realiseren (Panteia, Innovatie in het MKB in Noord-Nederland, 2013).

Samengevat zijn er twee grote knelpunten die in het OP EFRO worden uitgewerkt:

- Het MKB blijkt onvoldoende in staat om kennis aan te boren en/of zelf te genereren.
- Het MKB slaagt er onvoldoende in kennis te valoriseren; dat wil zeggen: kennis om te zetten in nieuwe producten en diensten.

Het aanpakken van deze twee knelpunten vormt de kern van het OP EFRO. De afstemming van vraag naar en aanbod van hoogopgeleid personeel is daarbij een belangrijk aandachtspunt.



Figuur 1: Innovatiepiramide MKB Noord-Nederland - (Bron: Panteia, 2013)

Het OP EFRO richt zich op innovatie en een koolstofarme economie

Het OP EFRO richt zich op twee grote thema's (thematische doelstellingen): innovatie en een koolstofarme economie. Hiervoor is gekozen in samenspraak met de verschillende stakeholders (onderwijs, onderzoek, ondernemingen en overheid). De omschakeling naar een koolstofarme economie is daarnaast ook een belangrijk onderdeel van de EU2020-strategie. Noord-Nederland ziet hierin een grote economische kans.

Innovatie

Binnen het thema innovatie zijn drie specifieke doelen vastgesteld: het versterken van human capital (A), het stimuleren van kennisontwikkeling (B) en het stimuleren van valorisatie (C).

A. Versterken van de regionale human capital agenda

De beschikbaarheid van voldoende kundig en gespecialiseerd personeel vormt een belangrijke uitdaging voor het noordelijke innovatiesysteem. Om het innovatiesysteem te versterken is het van belang dat ondernemers beter inzicht krijgen in hun (toekomstige) vraag naar personeel met de juiste kwalificaties en vaardigheden. Op dit moment wordt die vraag niet systematisch geuit, waardoor er moeilijk op in te spelen is door onderwijs- en kennisinstellingen. Het OP EFRO voor Noord-Nederland ondersteunt acties die focussen op de (latente) arbeidsvraag vanuit het bedrijfsleven en die bijdragen aan het beter op elkaar afstemmen van vraag en aanbod binnen de vier maatschappelijke uitdagingen van de RIS3.

Het OP EFRO zet in op **betere aansluiting van vraag en aanbod** van hoogopgeleide medewerkers om het noordelijke innovatiesysteem op human capital-gebied te versterken. Potentiële begunstigden zijn primair het (georganiseerde) bedrijfsleven en onderwijs- en kennisinstellingen op HBO- en WO-niveau. Projecten die voor EFRO-ondersteuning in aanmerking komen:

- Projecten waarin clusters van bedrijven en onderwijsinstellingen vraaggestuurd samen werken aan ontwikkeling van curricula die de aansluiting tussen vraag naar en aanbod van hoogopgeleide medewerkers bevorderen (bijvoorbeeld in de vorm van bedrijfsscholen, werkstages voor docenten, etc.);
- Projecten waarin bedrijven gezamenlijk structuren opzetten om R&D-faciliteiten van bedrijven te ontsluiten voor gebruik door onderwijsinstellingen;
- Het ontwikkelen van gerichte E-portfoliosystemen, die kennis en ervaring inzichtelijk en uitwisselbaar maken binnen en tussen clusters (digitaal curriculum vitae met aanvullende informatie over vaardigheden, referenties, feedback etc.);

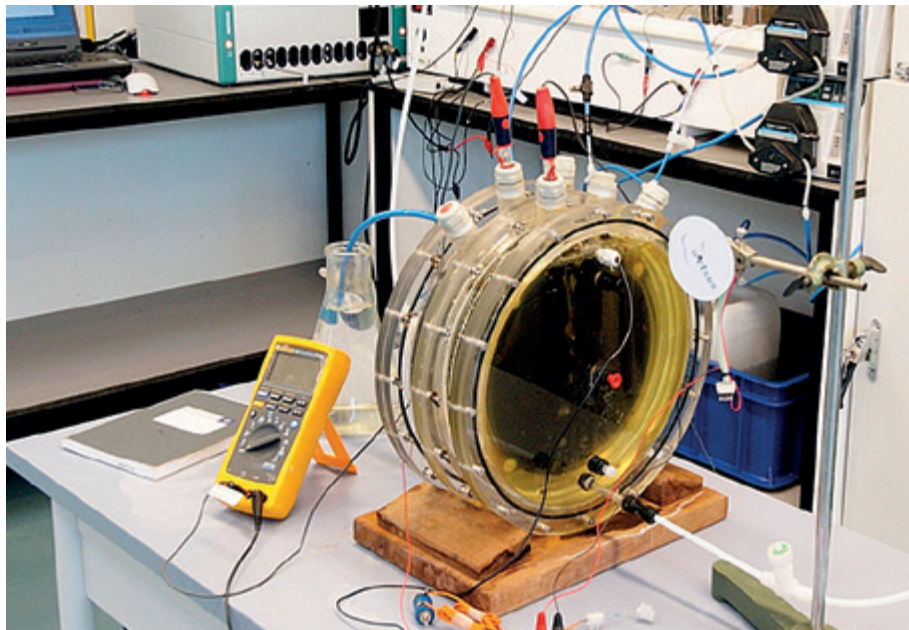
- Projecten waarin structuren worden opgezet naar analogie van de Centres of Expertise, dan wel additionele activiteiten van bestaande Centres of Expertise en lectoraten.

B. Stimuleren van de kennisontwikkeling

Eén van de knelpunten bij het doorvoeren van innovaties door MKB-bedrijven is dat specifieke kennis ontbreekt.

Met dit specifieke doel streeft Noord-Nederland ernaar de kennispositie van het noordelijke MKB te versterken. MKB-bedrijven zijn dan beter in staat kennis aan te boren en te genereren. Daarmee wordt het innovatiesysteem verbreed en vormt innovatie voor meer MKB-bedrijven een integraal onderdeel van de bedrijfsvoering. Potentiële begunstigden zijn primair (MKB-)bedrijven en kennisinstellingen. Acties waarop het OP EFRO is gericht:

- Kennisontwikkeling en onderzoek door bedrijven samen met kennisinstellingen of door bedrijven onderling;
- Ondersteuning van het MKB bij het verwerven van nieuwe kennis;
- Uitwisseling van personeel tussen MKB-bedrijven, MKB en grootbedrijf of tussen MKB en kennisinstellingen gericht op kennisontwikkeling;
- Activiteiten gericht op netwerkbenutting en matching, in het bijzonder laagdrempelig en cross-sectoraal.



C. Stimuleren van innovatie en valorisatie in het MKB

Nadat kennis is gevonden en binnengehaald, moet dit worden omgezet in nieuwe producten en diensten. Het noordelijke MKB brengt minder innovatieve producten en diensten op de markt dan de rest van Nederland en heeft kennelijk moeite om kennis om te zetten in innovatie. Juist in de laatste fasen tussen productontwikkeling en marktintroductie is ondersteuning nodig om kennis om te zetten in de ontwikkeling van nieuwe producten, technologieën, diensten of concepten. Het OP EFRO wil vooral ontwikkelaars en toepassers in het MKB stimuleren om deze laatste stappen te zetten.

Met dit onderdeel van het OP EFRO wordt ingezet op het **stimuleren van innovatietrajecten en het omzetten van kennis in innovaties**. Potentiële begunstigden zijn primair (MKB-)bedrijven. Projecten die voor EFRO-ondersteuning in aanmerking komen:

- Innovatietrajecten, gericht op de ontwikkeling van nieuwe producten, concepten, technologieën en diensten;
- Testen van innovatieve toepassingen in een praktijkomgeving gericht op valorisatie van nieuwe technieken, indien het testen een logisch onderdeel is van een innovatietraject;
- Valorisatie van producten en diensten door de opzet of verbetering van proeftuinfaciliteiten ten behoeve van innovatietrajecten van of met het bedrijfsleven.



Koolstofarme economie

Het Noorden zet binnen het thema koolstofarme economie in op één specifiek doel: het vergroten van het aandeel innovaties in Noord-Nederland dat specifiek is gericht op de reductie van uitstoot van broeikasgassen. Juist daar ligt de toegevoegde waarde van het OP EFRO in een beleidsveld waar reeds andere maatregelen worden genomen gericht op de uitrol van technologieën. Op nationaal en regionaal niveau is al een groot aantal maatregelen in uitvoering, of staat in de planning, om de EU2020-doelstellingen voor 'koolstofarm' te behalen. Verreweg het grootste deel van deze maatregelen heeft betrekking op het verhogen van het gebruik van hernieuwbare energie, het verlagen van het energieverbruik en het bevorderen van slimme energiesystemen. Een inzet van EFRO-middelen op dergelijke maatregelen ligt in Noord-Nederland daarmee niet voor de hand. Des te meer aanleiding is er voor aansluiting van het OP EFRO bij één van de andere onderdelen van de EU-strategie voor 'koolstofarm': het bevorderen van innovaties in koolstofarme technologieën.

D. Een hoger aandeel van de innovaties in Noord-Nederland is gericht op CO₂-reductie

Het OP EFRO richt zich op het vergroten van het aandeel innovaties gericht op CO₂-reductie. Potentiële begunstigde is primair het (georganiseerde) bedrijfsleven.

Acties die binnen deze doelstelling kunnen worden ondersteund:

- Innovatietrajecten, gericht op nieuwe producten, concepten, technologieën en diensten die direct gerelateerd zijn aan de koolstofarme technologieën die bijdragen aan CO₂-reductie;
- Testen van innovatieve toepassingen, die bijdragen aan CO₂-reductie, in een praktijkomgeving, indien het testen een logisch onderdeel is van een innovatietraject;
- Opzet of verbetering van proeftuinfaciliteiten, die bijdragen aan CO₂-reductie, ten behoeve van innovatietrajecten van of met het bedrijfsleven.

OP EFRO en het TRL-model

Het OP EFRO richt zich niet op de hele innovatieketen, maar op het middelste deel ervan. Hiervoor wordt het TRL-model gebruikt (zie figuur 2). TRL staat voor Technology Readiness Levels. Level 1 en 2 van het TRL-model staan voor meer fundamenteel onderzoek en de vroege stadia van toegepast onderzoek. Dit wordt vanuit andere Europese en Nederlandse fondsen ondersteund. De levels 3 tot en met 7 zijn voor het OP EFRO van belang. Het gaat om het ontwikkelen van kennis en het stimuleren van innovatie en valorisatietrajecten met een duidelijke focus op de markt.

Aanvragen projectsubsidies Noord-Nederland

Aanvragen voor projectsubsidies in Noord-Nederland worden door een externe deskundigencommissie beoordeeld. Hiervoor wordt gewerkt met calls (selectie via open inschrijving) en tenders.

Per specifieke doelstelling zal, mede afhankelijk van het stadium van de uitvoering van het OP EFRO en de resultaten die zijn bereikt, worden gekozen voor dat instrument waarmee op meest effectieve en efficiënte wijze wordt bijgedragen aan het eindresultaat dat wordt beoogd.

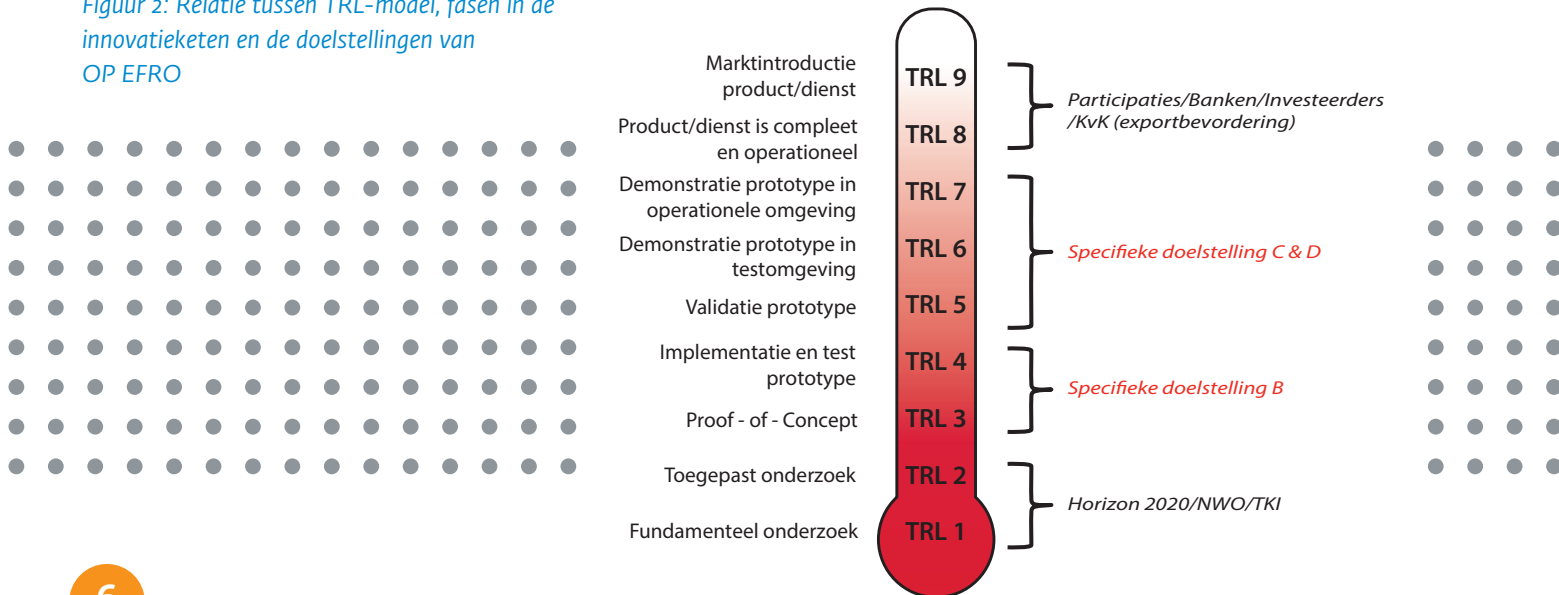
De selectiecriteria worden per call (selectie via open inschrijving) of tender in detail uitgewerkt. De uitgangspunten zijn:

- bijdrage aan de doelstellingen van het OP EFRO;
- mate van innovatie;
- kwaliteit van de business case;
- kwaliteit van de aanvraag;
- duurzame ontwikkeling

De weging kan verschillen per specifiek doel en per instrument.

Het opstellen van tenders en calls volgt uit het proces van interactie met stakeholders, dat met de RIS3 is ingezet en met de Noordelijke Innovatie Agenda (NIA) wordt voortgezet.

Figuur 2: Relatie tussen TRL-model, fasen in de innovatieketen en de doelstellingen van OP EFRO



Ten aanzien van het gebruik van de innovatiepiramide geldt dat de selectie van acties en ondernemingen zal plaatsvinden op basis van de activiteiten en de mate waarin deze ertoe bijdragen dat een onderneming opklimt in de piramide. Hiervoor is gekozen, omdat vooraf niet kan worden vastgesteld tot welke categorie in de innovatiepiramide een onderneming behoort.

Voor de selectie van projecten binnen het OP EFRO gelden verder in het algemeen de volgende uitgangspunten:

- Projecten worden aantoonbaar gedragen door de behoeften van het MKB.
- De onderzoeksprojecten richten zich op toegepast onderzoek waarbij het bedrijfsleven is betrokken, maar hebben niet als doel de opzet of exploitatie van instituten te ondersteunen.
- Specifieke activiteiten van intermediaire organisaties, die plaats vinden vanuit een duidelijke behoefte van het MKB, waarbij de EFRO-subsidie niet wordt gebruikt voor de opzet of exploitatie van deze organisaties.

[Meer weten?](#) Het complete Operationeel Programma EFRO Noord-Nederland 2014-2020 is te vinden op de website www.snn.eu/OP2014, onder het menu Subsidies. Of gebruik de QR-code.



Tabel 1: financieel plan per thematische doelstelling binnen OP EFRO Noord-Nederland 2014-2020

Thematisch doel	EFRO-bijdrage	Nationale en regionale bijdragen (publiek en privaat)	Totale investeringen
Inzet op innovatie	78.693.000	129.192.000	207.885.000
Overgang naar een koolstofarme economie	20.708.000	40.199.000	60.907.000
Uitvoering programma	4.140.823	4.140.823	8.281.646
	103.541.823	173.531.823	277.073.646





www.snn.eu



Samenvatting

Operationeel Programma EFRO Noord-Nederland 2014-2020

Dit document betreft een publiekssamenvatting van het Operationeel Programma EFRO Noord-Nederland 2014-2020. Aan deze samenvatting kunnen geen rechten worden ontleend.